Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Generationsskifte og skattemæssig succession ©

Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen
www.v.dk

Generationsskifte af virksomheder har væsentlig politisk interesse. Der gælder meget lempelige skattemæssige regler for generationsskifte af aktive erhvervsvirksomheder som følge af muligheden for skattemæssig succession. Yderligere lempelse i form af reduceret gave- / arveafgift vil også bidrage til at lette generationsskifter.

Skatte- og afgiftsreglerne om generationsskifte har stor betydning for et succesfuldt generationsskifte af familievirksomheden. Det gælder både generationsskifte i ejerens levende live og ved dødsfald.

Overordnet set er **skattereglerne** på området blevet lempet gennem årene med regler om skattemæssig succession ved generationsskifte. Bevægelsen er dog i perioder også gået den modsatte vej – bl.a. i 2012, hvor den såkaldte pengetank-regel blev skærpet.

Bestemmelser om skattemæssig succession ved arveovergang har været kendt gennem en meget lang årrække. Siden 1989 har det endvidere været muligt at overdrage en erhvervsvirksomhed i levende med skattemæssig succession.

Gave- og arveafgiftsreglerne (boafgift) blev lempet væsentligt i 1995, hvor både gave- og arveafgiften blev reduceret til en fast afgift på 15 pct. mellem nærtbeslægtede, og 36,25 pct. mellem fjernere beslægtede og fremmede. Forud herfor kunne afgiften ved overdragelse mellem nærtbeslægtede nå op på 32 pct., hvis gaven eller arven oversteg 1 mio. kr., medens afgiften ved overdragelse mellem fjernere beslægtede og fremmede kunne nå op på 90 pct., når arven oversteg 1 mio. kr.

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Skatter og afgifter ved generationsskifte

En af hovedproblemstillingerne ved et generationsskifte af familievirksomheden er det forhold, at salg af en virksomhed som udgangspunkt skal beskattes på samme måde, uanset om virksomheden overdrages til en fremmed eller til et barn.

Overdragelsen af virksomheden vil derfor som udgangspunkt kunne udløse en ganske betydelig beskatning af den ældre generation som sælger af virksomheden. Har virksomheden været drevet i personligt regi, kan der være tale om beskatning af goodwill, genvundne afskrivninger, avancer på fast ejendom anvendt i virksomheden etc. Drives virksomheden i selskabsform, er der tale om avancebeskatning på aktierne.

Er der tale om, at virksomheden helt eller delvist overdrages som gave eller arv, skal der herudover betales gave- eller arveafgift med 15 pct. af de overdragne værdier.

Oveni venter der en større regning, hvis pengene til avancebeskatning af den ældre generation henholdsvis betaling af gave- eller arveafgiften skal trækkes ud af virksomheden i virksomhedsskatteordningen eller af selskabet. I så fald skal betales enten personskat eller udbytteskat.

Skal der eksempelvis betales 600.000 kr. i skatter og afgifter, kræver dette, at der trækkes 1 mio. kr. ud af selskabet, således at der efter betaling af udbytteskat på 42 pct. er ca. 600.000 kr. tilbage til betaling af skatter og afgifter. Man kan så trøste sig med, at dette udtræk alt andet lige reducerer skatterne og afgifterne.

Det betyder, at et generationsskifte efter omstændighederne kan udløse betydelige likviditetskrav til betaling af skatter og afgifter. Det vil i sidste ende aflejre sig i et forøget likviditetsbehov i virksomheden.

Skattemæssig succession

Som en vigtig undtagelse har det i en lang årrække været muligt at overdrage en virksomheden til den nærmeste familie med skattemæssig succession, typisk til et barn. Fra 2002 blev successionsreglerne endvidere udvidet til at omfatte også nære medarbejdere.

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Skattemæssig succession betyder, at den latente skattebyrde, der hviler på virksomheden, **ikke udløses** ved generationsskiftet, men **overtages** af barnet eller medarbejderen m.v. Skatten forsvinder ikke, men udskydes i en årrække.

Skattebyrden vil først blive udløst, når barnet til sin tid afhænder virksomheden. Er det også til den tid muligt at generationsskifte en virksomhed med succession, kan skattebyrden i princippet overtages af 3. generation etc.

Reglerne om succession kan anvendes, uanset om virksomheden drives i personligt regi eller i selskabsform.

Erfaringerne viser, at skattemæssig succession medvirker til et succesfuldt generationsskifte - og dermed i sidste ende til bevarelse af arbejdspladser.

Betingelser for skattemæssig succession

Skattemæssig succession forudsætter, at en række betingelser er opfyldt.

For det første er det et krav, at virksomheden overdrages indenfor den **nære familie** eller til en **medarbejder**.

Det er muligt at overdrage **hele virksomheden**, eller blot **en del af virksomheden** med skattemæssig succession. Drives virksomheden i selskabsform, skal den enkelte aktieoverdragelse udgøre **mindst 1 pct. af aktiekapitalen** i virksomheden.

Endelig er det en betingelse, at der er tale om generationsskifte af en **"aktiv erhvervsvirksomhed".**

For virksomheder drevet i personligt regi betyder det bl.a., at en fast ejendom kun kan overdrages med skattemæssig succession, hvis og da som udgangspunkt kun i det omfang ejendommen anvendes i erhvervsvirksomheden som f.eks. en fabriks- eller kontorejendom, butik, landbrugsejendom m.v.

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Fast ejendom, der **anvendes til udlejning**, anses i denne sammenhæng ikke som erhvervsvirksomhed. Udlejningsejendomme kan således ikke overdrages med skattemæssig succession. Det skyldes, at udlejningsvirksomhed i relation til successionsreglerne ikke betragtes som en ”aktiv erhvervsvirksomhed”, men som en ”passiv kapitalanbringelse”. Også her er der dog undtagelser. Udlejning af fast ejendom, der benyttes til landbrug, gartneri, planteskole, frugtplantage eller skovbrug, kan således godt overdrages med succession.

For virksomheder drevet i selskabsform indebærer kravet om en ”aktiv erhvervsvirksomhed”, at skattemæssig succession er udelukket, hvis selskabets virksomhed i overvejende grad består af udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer m.v. Denne regel betegnes i daglig tale som ”**pengetank-reglen**”.

Meget summarisk gælder efter de nuværende regler, at selskabets virksomhed er omfattet af pengetank-reglen, og skal anses for i overvejende grad at bestå i udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer el.lign., hvis enten mindst 50 pct. af selskabets indtægter stammer fra sådan aktivitet, eller hvis handelsværdien af selskabets udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer el.lign. udgør mindst 50 pct. af handelsværdien af selskabets samlede aktiver.

Hvorvidt grænsen på 50 pct. for indtægter fra passiv virksomhed er overskredet, måles på grundlag af gennemsnittet af selskabets indtægter fra de seneste 3 regnskabsår.

Om grænsen på 50 pct. for handelsværdien af aktiverne i den passive del af virksomheden er overskredet, måles dels på grundlag af forholdene på overdragelsestidspunktet og dels på baggrund af et gennemsnit for de seneste 3 regnskabsår.

Værdiansættelse

Alt andet lige vil overdragelse af en virksomhed med skattemæssig succession betyde, at virksomheden må værdiansættes til et lavere beløb ved generationsskiftet, da den næste generation jo overtager en latent gældsbyrde.

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Efter mange års drøftelser om principperne for værdiansættelsen blev spørgsmålet afgjort af Landsskatteretten i en principiel sag fra september 2008. Her skar Landsskatteretten igennem og tilkendegav, at aktiver, der overdrages med succession - og følgelig med en vedhængende skattebyrde - skal værdiansættes til handelsværdien under hensyntagen til den udskudte skatteforpligtelse. Eller med andre ord: Handelsværdien er mindre, når køberen overtager en latent skattebyrde. Dette princip, der forekommer indlysende, og som faktisk var forudsat i motivudtalelserne til de første regler om skattemæssig succession, blev først knæsat i 2008.

Gave- og arveafgift ved generationsskifte

Hvis virksomheden helt eller delvist overdrages som gave eller arv, skal der som allerede nævnt betales gave- eller arveafgift med 15 pct. af de overdragne værdier.

For tilfælde, hvor virksomheden overdrages med skattemæssig succession, og en del af eller måske hele virksomheden gives som gave til næste generation, har der i mange år været fastsat særlige regler om en lempet gave- eller arveafgift, hvor der også i denne sammenhæng tages hensyn til den latente skattebyrde på virksomheden.

Da Landsskatteretten i 2008 traf afgørelse om en lempet værdiansættelse ved overdragelse med skattemæssig succession, meldte der sig derfor spørgsmålet - et ret teknisk, vanskeligt forståeligt spørgsmål - om samspillet mellem på den ene side principperne om værdiansættelse af virksomheden under hensyntagen til den latente skattebyrde og på den anden side reglerne om en lempet gave- / arveafgift.

Efter langvarige overvejelser offentliggjorde Skat i 2011 retningslinier for håndteringen af denne problemstilling. Efter disse retningslinier har parterne krav på **det største** af de nedslag, der kan beregnes efter de to regelsæt, dvs. hensyntagen til den udskudte skat ved selve værdiansættelsen og hensyntagen til den udskudte skat ved opgørelsen af eventuelle gave- eller arveafgifter. Der kan derimod ikke gives nedslag efter begge regelsæt.

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Yderligere lempelse af afgifter

Allerede med regeringsgrundlaget for den nuværende regering blev tilkendegivet, at regeringen ville tage initiativer til sikre de familieejede virksomheder bedre rammer for at fastholde danske arbejdspladser og udviklingsmuligheder henover et generationsskifte.

Ved **finansloven for 2016** aftalte regeringen med de øvrige partier i blå blok at nedsætte gave- og arveafgiften ved generationsskifte af virksomheder til 13 pct. i 2016 og 2017, til 7 pct. i 2018, 6 pct. i 2019 og herefter 5 pct. i 2020 og 2021.

Foreløbigt er der dog **endnu ikke fremsat de nødvendige lovforslag** for at gennemføre de initiativer, der blev aftalt med finansloven for 2016.

De annoncerede lempelser af gave- og boafgiften vil bidrage til at lempe generationsskifte af virksomhederne.

Det kan tilføjes, at det i regeringens **2025-plan** er meldt ud, at det er regeringens ambition frem mod 2025, at der slet ikke skal betales bo- og gaveafgift eller overdragelsesafgift ved overdragelse af en erhvervsvirksomhed. Næppe overraskende vurderes dette initiativ at ville styrke virksomhederne yderligere hen over et generationsskifte.

——— o ———

Bodil Christiansen
Advokat (L)

Tommy V. Christiansen
Advokat (H), cand. merc. (R)

Tlf. 70 150 800
Mob. 40 100 800

tommy@v.dk
www.v.dk

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

II. SPØRGSMÅL FRA LÆSERE

Spørgsmål 1917

Udlån til svigerinde – skat ved eftergivelse af gælden

Vi har et spørgsmål vedrørende aflysning af en mindre restgæld på et pantebrev på et udlån til en svigerinde. Dvs. gælden bortfalder og det samme gør pantebrevet.

Vil beløbet (ca. 40.000 kr.) blive betragtet som en gave, der skal tages til indtægt af min svigerinde og beskattes?

Mvh
AH

Svar
Personer, der ikke driver næringsvirksomhed ved finansiering, skal som hovedregel ikke beskattes af fordelen (kursgevinsten) ved, at en gæld reduceres eller eventuelt helt bortfalder.

Er fordelen opnået ved, at kreditor har besluttet at eftergive debitor gælden, skal debitor dog beskattes, i det omfang, gælden nedskrives til et lavere beløb end fordringens værdi for kreditor på tidspunktet for gældseftergivelsen.

Det betyder, at hvis debitor **kan betale** gælden, men kreditor alligevel beslutter sig for at eftergive gælden, skal debitor beskattes af fordelen (kursgevinsten) ved gældseftergivelse. Gevinsten er kapitalindkomst.

Kan debitor omvendt **ikke betale** gælden, skal debitor ikke beskattes som følge af gældseftergivelsen.

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Kan debitor betale noget af gælden, men ikke hele gælden, skal debitor ved gældseftergivelse kun beskattes af den del af gælden, som debitor kunne betale. I Skat´s retningslinier gives følgende eksempel på beskatningen i disse tilfælde:

Debitor får eftergivet en gæld på i alt 1.000.000 kr. På tidspunktet for gældseftergivelsen har fordringen en værdi for kreditor på 500.000 kr. (kurs 50). Den del af eftergivelsen af gælden, der angår nedsættelsen fra 1.000.000 kr. til 500.000 kr., udløser ingen beskatning af debitor. Den del af eftergivelsen af gælden, der angår nedsættelsen fra 500.000 kr. til 0 kr., er skattepligtig for debitor.

Jeg forstår Deres brev således, at Deres tilgodehavende mod Deres svigerinde er sikret ved pant i fast ejendom. Hvis dette pant ligger indenfor ejendommens handelsværdi, og De således ville få fuld dækning ved et salg af huset, skal Deres svigerinde beskattes af hele det eftergivne beløb, dvs. de 40.000 kr.

Bodil Christiansen
Advokat (L)

Tommy V. Christiansen
Advokat (H), cand. merc. (R)

Tlf. 70 150 800
Mob. 40 100 800

tommy@v.dk
www.v.dk

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Spørgsmål 1921

Hvad er en skifteværge?

Vores datters mand er død efter sygdom. Hun skal nu i Skifteretten om arven efter ham.

Vores datter har fået at vide af Skifteretten, at der skal ske et skifte, fordi vores svigersøn havde særeje.

De har 2 små børn (7 og 9 år), og vores datter har fået at vide, at børnene skal have en skifteværge.

Hvad er en skifteværge, og hvorfor er det nødvendigt?

Mormor

Svar

En skifteværge er en person, typisk en advokat, der skal varetage interesserne for en arving under et dødsboskifte, hvor arvingen ikke selv har mulighed for at varetage egne interesser.

Det kan f.eks. være tilfælde, hvor det ikke vides, om arvingen er i live, hvor arvingens opholdssted er ukendt, eller hvor arvingen på grund af legemlig sygdom eller psykisk svækkelse er ude af stand til at varetage sine interesser under boets behandling.

Beskikkelse af en skifteværge for en arving kan herudover bl.a. blive aktuelt, hvis *"arvingens **værge** har interesser under boets behandling, der kan komme i strid med arvingens"* interesser.

Det drejer sig altså om tilfælde, hvor arvingen i forvejen har en værge - enten fordi der er tale om et barn, eller fordi der er tale om en voksen, umyndiggjort person – og hvor denne værge også er arving efter afdøde.

Offentliggjort d. 1. oktober 2016

Om disse tilfælde anføres i lovforslaget til de senere regler om skifteværger bl.a., at spørgsmålet om, hvorvidt en værge har interesser, der under skiftet vil kunne komme i strid med arvingens, må vurderes fra sag til sag. Og videre, at muligheden for interessekonflikt vil dog formentlig altid foreligge, hvis værgen og arvingen begge er arvinger i samme bo. I sådanne situationer er det altså aktuelt at beskikke en skifteværge, der – i stedet for den almindelige værge – skal varetage den umyndige arvings interesser.

Denne situation foreligger netop i tilfælde, hvor både et barn og barnets ene forældre, der samtidig er værge for barnet, skal arve efter afdøde.

At det også i en sådan situation kan komme på tale at beskikke en skifteværge, skal ses i lyset af, at beskyttelsen af umyndiges interesser, herunder umyndiges formueinteresser, er højt prioriteret i lovgivningen.

Selv om en forældre kun vil det bedste for sit barn, kan der foreligge situationer under et dødsboskifte, hvor forældrens interesser kan komme i strid med barnets interesser. Eksempelvis kan nævnes spørgsmålet om værdiansættelse af de aktiver, som forældren ønsker at modtage som en del af sin arv, f.eks. en bolig eller sommerhus, indbogenstande m.v. Her vil forældren som udgangspunkt have en interesse i en så lav værdiansættelse som muligt, da forældren herved arver mere. Omvendt vil barnet, der som udgangspunkt vil modtage sin arv i form af kontante midler, i princippet have en interesse i en så høj værdiansættelse som mulig, da barnet herved arver mere.

Alt afhængigt af de nærmere omstændigheder må det derfor forventes, at Skifteretten vil beskikke en skifteværge for Deres børnebørn.

Advokat Tommy V. Christiansen

Bodil Christiansen
Advokat (L)

Tommy V. Christiansen
Advokat (H), cand. merc. (R)

Tlf. 70 150 800
Mob. 40 100 800

tommy@v.dk
www.v.dk